

Raadsvoorstel

Datum vergadering: 18 april 2017
Datum voorstel: 14 maart 2017
Nummer: 11 A
Onderwerp: Aandelen Twence

Voorgesteld raadsbesluit:

Het voorgenomen besluit van het college d.d. 14 maart 2017 om tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 20 april 2017 van Twence aan te geven dat de gemeente Dinkelland open staat voor de verkoop van de aandelen Twence voor kennisgeving aan te nemen;

Inleiding

Op 20 april 2017 vindt een algemene vergadering van aandeelhouders van Twence plaats. Tijdens deze vergadering moeten de gemeenten hun positie ten aanzien van hun aandeelhouderstrategie Twence inbrengen. In dit raadsvoorstel wordt de positiebepaling van de gemeente Dinkelland weergegeven en toegelicht.

Argumentatie

Om te komen tot de meest zuivere inhoudelijke afweging heeft het college er voor gekozen eerst een principiële en fundamentele discussie te voeren om zodoende te komen tot positiebepaling. Hiervoor is een discussienota opgesteld die dinsdag 7 maart 2017 is besproken in het college. Aan de hand van deze discussienota is het college op 14 maart 2017 gekomen tot een richtinggevende positiebepaling ten aanzien van het aandeelhouderschap Twence

Om de discussie over de positiebepaling ten aanzien van de aandeelhouderstrategie Twence (wel of geen aandeelhouder/eigenaar) blijven zo zuiver mogelijk te houden zijn een aantal overwegingen benoemd en beschreven die daarna als objectief afwegingskader zijn gebruikt. Het betreft de volgende overwegingen:

- Publiek belang
- Beïnvloedingsmogelijkheden
- Risico's
- Financiële effecten

In het vervolg van dit voorstel worden de overwegingen nader toegelicht en uitgewerkt en als toetssteen gebruikt voor de positiebepaling ten aanzien van de aandeelhoudersstrategie.

Publiek belang

Voordat kan worden nagegaan of er sprake is van een publiek belang zal eerst moeten worden bepaald wat onder het begrip publiek moet worden verstaan.

De overheid kan/mag iets tot haar publieke taak rekenen wanneer het particuliere bedrijfsleven niet of tegen bijzonder hoge kosten in de voorziening voorziet, waardoor deze niet of voor velen niet bereikbaar is.

Om te komen tot een verfijning van het begrip publiek belang zijn de volgende begrippen toegevoegd om e.e.a. wat concreter en beter toetsbaar te maken:

1. Betrouwbaarheid
2. Continuïteit
3. Tarieven
4. Werkgelegenheid

5. Duurzaamheid

Het toetsen van de deelneming in Twence aan het criterium publiek belang levert de conclusie op dat het wel degelijk een publiek belang betreft maar dat dat inmiddels ook door het particuliere bedrijfsleven kan worden gewaarborgd. In die zin is afvalverwerking dus geen echte publieke taak meer. De betrouwbaarheid, de continuïteit en de inspanningen op het gebied van duurzaamheid kunnen ook door middel van goede dienstverleningsovereenkomsten door het particuliere bedrijfsleven worden gewaarborgd.

Statutair is bepaald dat de aandeelhouders de tarieven voor (huishoudelijk) afval vaststellen. Er is natuurlijk wel sprake van bepaalde marges, marktwerking en marktomstandigheden. Bij marges moet worden gedacht aan de hogere tarieven om de Agenda van Twente te kunnen financieren. Indien dit wordt losgelaten dan is het feitelijk de markt zelf die de tarieven bepaalt. De verlaging van de tarieven voor bijvoorbeeld bedrijfsafval de laatste jaren is vooral een gevolg van de marktwerking. Wel moet beseft worden dat lagere (marktconforme) tarieven goed zijn voor de burger maar gevolgen hebben voor de omzet en winst van Twence en dus ook voor het uit te keren dividend. Hier zit voor de deelnemende gemeenten vooral de spanning tussen het zijn van eigenaar en opdrachtgever. Een gezonde verhouding tussen deze beide rollen is feitelijk scheiding ervan.

De invloed als eigenaar op de werkgelegenheid valt te omschrijven als zeer beperkt en is sterk regionaal gebonden. Wetende dat slechts 17% van de omzet van Twence van de deelnemende gemeenten komt kan worden gesteld dat de werkgelegenheid vooral wordt beïnvloed door de markt (met name bedrijfsafval en buitenlands afval)

Beïnvloedingsmogelijkheden

De oorspronkelijk beoogde doelen die grondslag vormen voor de deelneming

- Het in regionaal verband verwerken van bedrijfs- en huisafval waarbij de schaalgrootte resulteert in voor burgers (en bedrijven) acceptabele tarieven,
- Het door de schaalgrootte verantwoord kunnen uitbaten van verbrandingsinstallatie waardoor een positief maatschappelijk milieueffect ontstaat

Gezien de oorspronkelijk beoogde doelen van de deelneming in Twence kan in principe worden gesteld dat deze beoogde doelen met de oprichting van Twence en de deelneming daarin grotendeels zijn gerealiseerd. Twence heeft zich zelfs ontwikkeld tot een afvalverwerker die opereert over de regionale grenzen heen. Een groot deel van de omzet komt namelijk van buiten de regio en zelfs van buiten Nederland. Hier is bedrijfseconomisch niets mis mee maar de deelnemende gemeenten kunnen zich afvragen of zij nog langer moeten deelnemen in de afvalverwerking van andere regio's en landen. Daarnaast komt een steeds groter deel van het ter verwerking aangeboden afval niet langer van burgers maar van bedrijven

De huidige beïnvloedingsmogelijkheden van een individuele gemeente, die loopt via de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA), valt het best als controlerend en sturend te bestempelen. De inhoudelijke beïnvloeding is beperkt tot het instemmen met grote investeringen (€ 50 miljoen). De invloed op de tarieven is hiervoor reeds beschreven. Met het goedkeuren van het strategisch beleidsplan heeft de AVA invloed op de duurzaamheidsagenda van Twence en kunnen duurzaamheidsdoelstellingen worden verwezenlijkt die toegerekend kunnen worden aan de deelnemende gemeenten. Dit kan echter via goede dienstverleningsovereenkomsten met andere (markt)partijen ook worden geregeld. Zo is het in de lijn van de SROI gedachte mogelijk om duurzaamheidsaspecten op te nemen in het bestek als gemeenten de afvalverwerking via een aanbesteding in de markt zetten. Hierbij moet ook worden opgemerkt dat er wel veel maatschappelijk kapitaal ligt opgesloten in Twence in relatie tot de bijdrage aan deze duurzaamheidsdoelstellingen. Met dit kapitaal kan ook op andere manieren worden gewerkt aan het verwezenlijken van duurzaamheidsdoelstellingen.

Risico's (en kansen)

Een eenduidige en gekwantificeerde omschrijving van risico's (en kansen) is lastig te geven. Wel kunnen een aantal ontwikkelingen worden geschetst waarvan de deelnemende gemeenten zich bewust moeten

zijn. De eerste is de sterk in ontwikkeling zijnde afvalmarkt. Door tal van fusies en overnames ontstaan namelijk een aantal zeer grote ondernemingen die mogelijkerwijs de dienst zullen gaan uitmaken. Of en in hoeverre een bedrijf als Twence in zijn huidige omvang in staat is zelfstandig en tegen concurrerende tarieven te blijven opereren valt op dit moment moeilijk in te schatten.

Ook het structureel ramen van dividend (vooral het winstafhankelijke gedeelte) herbergt risico's. Het is namelijk maar de vraag of het bedrijf in enig jaar wel voldoende winst boekt om tot uitkering van dividend te kunnen overgaan.

Wat ook een ontwikkeling is met mogelijke risico's zijn de wijzigingen in het scheiden van afval en de aandacht om de afvalstroom te verminderen. Veel gemeenten zijn hier intensief mee bezig. Dit varieert van diftar tot het omgekeerd inzamelen. De eerste ervaringen wijzen uit dat de afvalstroom hierdoor inderdaad vermindert. Dit is een risico voor Twence daar waar het gaat om het benutten van de capaciteit. Naast de verhouding winst/dividend en tarieven wringt ook hier de verhouding eigenaar (aandeelhouder) en opdrachtgever. De eigenaar is namelijk gebaat bij zoveel mogelijk afval (benutten capaciteit) terwijl de opdrachtgever bezig is de afvalstroom te verminderen.

De steeds geavanceerdere methoden om energie op te wekken uit afval bieden echter ook kansen. In het licht van toenemende grondstofprijzen biedt de regeneratie van afval (elektriciteit, warmte, brandstof en in het bijzonder hergebruik/opwerking van afval tot grondstof) een interessant inkomensperspectief voor de langere termijn als ook een mogelijk instrument om tarieven beheersbaar te houden. Hierbij dient gedacht te worden aan het opwekken van duurzame energie via bijvoorbeeld Biomassa.

Financiële effecten

In de begroting van de gemeente Dinkelland is een structureel bedrag van € 100.000 aan dividend van Twence geraamd. Bij verkoop van de aandelen Twence zal hiervoor een oplossing moeten worden gevonden. Uitgangspunt is dat (een deel van) de mogelijke verkoopopbrengst hiervoor gebruikt moet worden.

Samenvattende conclusies

- De deelneming in Twence kan niet echt meer tot een publieke taak worden gerekend;
- De betrouwbaarheid, de continuïteit en de inzet op het gebied van duurzaamheid komen bij afstoting niet in gevaar;
- De inhoudelijke beïnvloedbaarheid betreffende duurzaamheid kan ook via goede dienstverleningscontracten worden geregeld.
- De inhoudelijke beïnvloedbaarheid is beperkt tot het instemmen met grote investeringen (€ 50 miljoen);
- Voor wat betreft de financiële beïnvloedbaarheid is statutair vastgelegd dat de aandeelhouders de tarieven voor het verwerken van huishoudelijk afval vaststellen. Het is echter vooral de markt die de tarieven bepaald;
- Voor het overige is de beïnvloedbaarheid vooral controlerend;
- Het feit dat de afvalmarkt volop in beweging is brengt zowel kansen als risico's met zich mee;
- (Een deel van) de mogelijke verkoopopbrengst moet worden aangewend ter dekking van het wegvallende structurele dividend.

Aan de hand van de samenvattende conclusies op basis van de geschetste overwegingen staat het college open voor een verdere verkenning van de mogelijkheden en onmogelijkheden om over te gaan tot verkoop van de aandelen Twence.

Juridisch

Ingeval van uittreding moeten nadere afspraken worden gemaakt over de leveringsplicht die alle gemeenten nog tot het jaar 2022 hebben voor wat betreft de levering van huishoudelijk afval. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat de gemeenten de laatste jaren nooit hebben voldaan aan de hoeveelheid afval die feitelijk geleverd moest worden.

Indien één van de aandeelhouders wil uittreden dan kan deze uittreding conform de statuten van Twence Holding B.V. en de aandeelhoudersovereenkomst tussen aandeelhouders onderling en Twence d.d. 15-12-2011 plaatsvinden.

Conclusie

Aan de hand van de samenvattende conclusies op basis van de geschetste overwegingen staat het college open voor een verdere verkenning van de mogelijkheden en onmogelijkheden om over te gaan tot verkoop van de aandelen Twence.

Ons college is dus voornemens tijdens de AVA van 20 april 2017 aan te geven dat de gemeente Dinkelland open staat voor de verkoop van de aandelen Twence. Ook de overige deelnemende gemeenten brengen hun besluit over de aandeelhoudersstrategie Twence tijdens de AVA van 20 april 2017 in.

Aan de hand hiervan wordt een aandeelhouderscommissie ingesteld die de uitwerking van deze besluitvorming verder gaat begeleiden. De uitkomsten hiervan worden in de loop van 2017 via de AVA teruggeleegd aan de deelnemende gemeenten. Aan de hand hiervan wordt het definitieve besluit over het al dan niet verkopen van de aandelen Twence genomen.

Er is in dit voorstel niet verder ingegaan op het mogelijke aandeelhouderschap Stadt Munster omdat deze kwestie, gezien het voorgenomen collegebesluit om open te staan voor verkoop van de aandelen Twence, feitelijk voor de gemeente Dinkelland niet meer aan de orde is.

Wensen en bedenkingen raad

Een besluit over het innemen van een standpunt over het aandeelhouderschap van Twence in welke vorm dan ook is op grond van de Gemeentewet de formele bevoegdheid van het college, maar het definitieve besluit wordt pas genomen na consultatie van de gemeenteraad. Met het aanbieden van dit raadsvoorstel met ontwerpbesluit biedt ons college uw raad zijn voorgenomen besluit ter kennisgeving aan. Tevens stelt ons college uw raad in de gelegenheid hierover om wensen en bedenkingen kenbaar te maken aan ons college.

Bijlagen

Discussienota Twence I17.014717

Beslisdocument aandeelhouderschap Stadt Munster / aandeelhouderstrategie Twence I17.011072

Presentatie betreffende aandeelhouderstrategie Twence I17.011068

Openbaarheid/geheimhouding

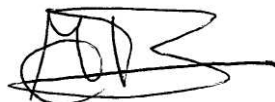
Dit voorstel en de bijgevoegde stukken zijn openbaar.

Op het document 'advies waardebeoordeling Twence Holding BV', opgesteld door KPMG, rust geheimhouding.

Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten conform het bijgevoegde ontwerpraadsbesluit.

Burgemeester en wethouders van Dinkelland,
de loco-secretaris de burgemeester

{ERIKG}

E.M. Grobden

I.A. Bakker

Vergadering presidium op

Besluit presidium:

om advies naar commissie

rechtstreeks naar raad ter besluitvorming

naar raad ter kennisname

anders, namelijk:

Vergadering commissie op 4 april 2017

Advies aan de raad

advies akkoord te gaan met het voorstel

advies het voorstel af te wijzen

anders, namelijk:

Paraaf van de commissiegriffier:

Opmerkingen:

Raadsbesluit

GEAMENDEERD BESLOTEN

Datum: 18 april 2017
Nummer: 11B
Onderwerp: Aandelen Twence

De raad van de gemeente Dinkelland,

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 14 maart 2017;

gelet op het advies van de commissie van 4 april 2017;

gelet op het bepaalde in artikel 169 lid 4;

besluit:

Met betrekking tot het voorgenomen besluit van het college om tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van Twence op 20 april 2017 aan te geven dat de gemeente Dinkelland open staat voor verkoop van de aandelen Twence de volgende wensen en bedenkingen kenbaar te maken:

I. de raad van Dinkelland kiest voor scenario 3 "Duurzaamheidsbevorderaar met Stadt Münster", zoals

weergegeven in de beslisboom in het "Beslisdocument aandeelhouderschap Stadt Münster/aandeelhoudersstrategie Twence;

II. daarbij worden de volgende overwegingen als onderbouwing meegegeven:

- a. Twence dient een publiek belang: als uitvoerder van de gemeentelijke duurzaamheidsopgaven, als platform voor de regionale duurzaamheidsagenda, duurzame afvalverwerking, de opwekking en distributie van duurzame energie en de levering van duurzame grondstoffen;
- b. Twence kan op waardevolle wijze bijdragen aan de realisering van een circulaire economie en aan de vormgeving van het principe cradle to cradle;
- c. er is met toekomstgerichte thema's als mestvergistings- en Mineral Valley sprake van een agrarisch belang;
- d. de mogelijke toetreding van Stadt Münster als aandeelhouder leidt tot meer "massa" en draagt bij aan de realisering van de vollast-bedrijfsvoering van Twence en aan verdere ontwikkeling van de Euregionale economie, met bijbehorende werkgelegenheid;
- e. continuering van het gemeentelijk aandeelhouderschap en dus voortzetting van de huidige bedrijfseconomische en juridische constellatie betekent, voor zover dat met de huidige inzichten kan worden beoordeeld, voortgang en stabiliteit op de aspecten dividendontvangsten, lasten voor de burgers en uitvoering van de contractuele leveringsplicht door de deelnemende gemeenten.

III. Het college wordt opgedragen de raad te informeren over de uitkomsten van de algemene vergadering van aandeelhouders en over het vervolgproces.

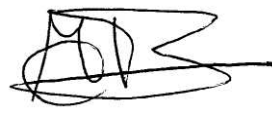
Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van 18 april 2017,

De gemeenteraad van Dinkelland,
de raadsgriffier

mr. O.J.R.J. Huitema MPM

de voorzitter

I.A. Bakker

Bijlagen

Discussienota	I17.014717
Presentatie	I17.011068
Beslisdocument	I17.011072